

Trónviszályok

V. László (1440-1457)

I. Ulászló (1440-1444)

1440. február 21-én Erzsébet királyné, Albert király özvegye elraboltatja a Szent Koronát. Fia, a későbbi V. László február 22-én születik meg Komáromban.

1440 áprilisában II. Murád szultán ostrom alá veszi Nándorfehérvárt, melyet Tallóci (Thallóczi) János vránai perjel sikerrel védelmezett.

I. Ulászló pénzén tűnik fel először a magyar címer három címereleme: az Árpád-ház sávos címere, a kettős kereszt és a korona együttes ábrázolása.

1440 táján a könyvnyomtatás feltalálása.

1440-1465 között Szécsi Dénes az esztergomi érsek.

1440-1493 között III. Frigyes német király.

1440 körül Hunyadi Mátyás születése.

1441 nyarán Hunyadi János Szerbiában legyőzi az Iszhak bég vezette török sereget.

1442. március 22-én Hunyadi János Gyulafehérvárnál legyőzi Mezd bég vezette Erdélyben pusztító török sereget.

Albert halála után kitört trónviszályban V. László és I. Ulászló párthívei küzdöttek egymással.

V. László (*1440- + 1457) Albert magyar-cseh-német király és Luxemburgi Erzsébet fiaként Komáromban született 1440. február 22-én. 1440 áprilisában választották királlyá (legitim királyválasztás), és királyné is koronázták Székesfehérvárott 1440. március 15-én. 1457. november 23-án Prágában halt meg, ahol a Szent Vitus Székesegyházban temették el.

I. Jagelló Ulászló (*1424- +1444.) magyar király II. (Jagelló) Ulászló lengyel-litván uralkodó és Zsófia, Andrej Holszanški fejedelem leányának gyermeke volt. 1440. március 8-án Krakkóban választották magyar királlyá (szabad királyválasztás), és 1440. július 17-én koronázták meg Székesfehérvárott (koronázásáról kiadott oklevélben elsőként fejti ki szabatosan a szentkorona elméletét és a királyi hatalom átruházott természetét, vele a szabad királyválasztás jogának alapját). 1444. november 10-én a várnai csatában esett el.

1440. június közepén polgárháború tört ki Erzsébet királyné és I. Ulászló hívei között. – Erzsébet királyné III. Frigyesnek elzalogosította Sopront, ugyanakkor Cillei Ulrik és Garai László fogságba kerül. A cseh Giskra megszállja Kassát, Szepes, Sáros megyét és a bányavárosokat. Hunyadi Szekszárdnál győz Garai László fölött. Hunyadi János és Újlaki Miklós erdélyi vajdák, egyúttal Esztergom és Szécsi Tamás érsek Ulászló előtt hódolni kényszerül. - Június 29-én az ország magyar rendjei Budán hűséget fogadtak I. Ulászló királynak, és érvénytelennek nyilvánították V. László koronázását. I. Ulászlót 1440. július 17-én egy alkalmi koronával koronázták királlyá.

1440-ben Erzsébet, Albert özvegye Jiskra (Giskra) cseh zsoldosvezérnek adja át a Felvidéket.

1441. január elején I. Ulászló vezérei, Újlaki Miklós macsói és Hunyadi János szőrényi bánok Bátaszéknél (Tolna m.) döntő győzelmet arattak Erzsébet királyné délvidéki hívei fölött. I. Ulászló ezért erdélyi vajdakká nevezte ki őket február elején.

1441. augusztus 19-én Cilleiek meghódolnak, Ulászló szabadon engedi Cillei Ulrikot. Giskra ugyanekkor elfoglalja Késmárkot, fölmenti Kassát, de Erzsébet eredménytelenül ostromolja Pozsonyt.

1442-ben Hunyadi János győzelmeket arat a török felett: tavasszal Erdélyben, Nagyszebennél (március 25.), ősszel a Kárpátoktól délre, a Jalomica folyó (július) mellett.

1442. december 13-án Cesarini Julián kibékíti Erzsébetet és Ulászlót, azonban december 17-én Győrött meghalt Erzsébet királyné, V. László híveinek vezetését ezért gyámja, III. Frigyes német király vette át. 1443 nyarán egy éves fegyverszünet jön létre I. Ulászló és III. Frigyes német király illetve V. László hívei között.

1443. július 22-én Ulászló hada elindul Budáról. Cesarini Julián és Brankovics György kísérik. 1443 októberétől 1444 januárjáig Hunyadi János vezette török elleni hosszú hadjárat (balkáni háború) magyar győzelmekkel zárult, a magyar had Szófiáig nyomult.

1444. április 18-án I. Ulászló kiadja a budai országgyűlés végzéseit.

1444. május 21-én két évi fegyverszünet jön létre III. Frigyesel.

1444 tavaszán Vlad Drakul és Brankovics a török háború ellen, Hunyadi és Cesarini Julián a háború mellett. Júniusban Hunyadi barátsági szerződést köt Tamás István bosnyák királlyal.

1445-től az országgyűléseken a királyi városok képviselői is részt vehettek.

1445-ben Nikápoly sikertelen ostroma. Vlad Drakul a törökhöz pártol.

1445-re az ország egyedüli királya V. László maradt, akit azonban III. Frigyes nem volt hajlandó kiadni az országnak.

1446-ban Hunyadi Vlad Drakul helyett IV. Dánt teszi vajdává. Drakul török segítséggel visszatér, Dán leveri és kivégezti.

1446. március 25-én IV. Jenő pápa újjászervezi a Szentlélek-társulatot a római Szentlélek Kórház támogatására.

1447. március 12-25 között tartott budai országgyűlés végzése az éves pünkösdi országgyűlések tartásáról.

1447-ben Hunyadi Havasalföldi vajdává Ulászló Dánt teszi, ez kivégezti Vlad Drakult.

1447 decemberében Hunyadi János kormányzó benyomul Havasalföldre, és párthívét, Vladisláv vajdát segíti a trónra.

1447-1448 között tárgyalások folynak V. Alfonz aragóniai királlyal a magyar trón ügyében.

1447-1458 között Garai László lesz a nádor.

1448. február 10-én V. Miklós pápa engedélyezi az önálló magyar obszervens ferences rendtartomány felállítását.

1448. október 16-18 között a magyar sereg a második rigómezei csatában vereséget szenved a törököktől.

Brankovics szerb fejedelemsége helyreáll. Galambóc és Szendrő is az övé.

1444 tavaszától II. Murád szultán, Brankovics György, Hunyadi János és I. Ulászló béketárgyalásai eredményeképpen augusztus 1-jén Szegeden békét köt, de augusztus 4-én a háborúra tesz esküt, majd augusztus 15-én Váradon megerősítik a békét.

1444. augusztus 22-én II. Murád szultán átadja szendrőt és Észak-Szerbiát Brankovics Györgynek, ezt követően Hunyadi birtokba vette Brankovics magyarországi birtokait (Debrecen, Munkács, Szatmárnémeti, Nagybánya, Világos, stb.).

1444. szeptember 20-21 között a magyar sereg mégis átkel a Dunán Orsovánál, 22-én – a pápai sürgetésre – a magyar sereg I. Ulászló király és Hunyadi János vezetésével benyomul Bulgáriába, 26-án Bodon (Vidin), október 16-án Nikápoly külvárosának pusztítása. Vlad Drakul csatlakozik. November 9-én a magyar csapatok elfoglalják Várnát. A királyi had azonban november 10-én Várnánál megsemmisítő vereséget szenved II. Murád szultán hadától. A csatában elesik I. (Vármai) Ulászló magyar király és Guliano Cesarini bíboros, pápai követ is.

Az 1445. május 7-i országgyűlés elismeri V. Lászlót királynak és a kormányzást az országtanácsra (öt tagú királyi tanács) bízva, a belső rend fenntartására hét főkapitányt választ. Június-július között III. Frigyes német király elfoglalja az ország több nyugati határvárát (Kőszeg, Kismarton, stb.).

1446-ban a Cilleiek elfoglalják Szentgyörgy és Pakrác várát, Hunyadi hadjáratot vezet ellenül. Június 6-án a pesti országgyűlés a Rákos mezejére felvonult nemesség részvételével kormányzóvá (gubernátor) választja Hunyadi János erdélyi vajdát (1446-1452). 1446 november-december hónapokban Hunyadi János kormányzó hadjáratot vezet Stiriába, Karinthiába és Alsó-Ausztriába.

1447-ben Giskra megtartja főkapitányságát és Körmöcbányán – V. László nevében – pénzt veret. A márciusi országgyűlés megszünteti a főkapitányságokat. 1447. június 1-jén a stájerországi Radkersburgban fegyverszünetet kötnek a magyar országnagyok III. Frigyes német királlyal, VI. Albert osztrák herceggel, melynek értelmében Sopron, és az 1445-ben elfoglalt várak (Győr kivételével) osztrák kézen maradnak.

1447-ben Vitéz János váradai püspök (1445-1465) Guarino da Verona ferrarai humanista iskolájába küldi unokaöccsét, a 13 éves Czezmicei Jánost (Janus Pannonius) (*1434- +1472).

1448. június 18-án Hunyadi János békét köt Cillei Ulrik és Frigyes grófokkal, akik 1445 óta uralmuk alatt tartják Szlavóniát, Cillei szlavón bán lesz.

1448. október 18-19-i gyászos kimenetelű „második” rigómezei csata után Szilágyi Mihály és Dán vajda fogságba kerül. 1448 decemberében Brankovics György szerb despota egyezsége kényszeríti Hunyadi Jánost, aki menekülés közben Szendrőn fogságba esett. - Helyette Hunyadi László túszként megy Szendrőbe. - Hunyadi kénytelen lemondani az 1444-ben kapott uradalmak egy részéről. Hunyadi László eljegyzik Cillei Erzsébetet.

1449. szeptember 5-én Giskra győz Somosnán Székely Tamás fölött. Október-november között Hunyadi János kormányzó hadat vezet a Felvidékre Jan Giskra ellen. Fegyverszünetet köt Giskrával. Novemberben Doboznál szerződést köt Tamás István bosnyák királlyal.

1450. június 17-én Hunyadi János kormányzó, Garai László nádor és Újlaki Miklós erdélyi vajda ligában tömörülnek.

1450-ben a Sforza-család uralomra jut Milánóban.

1450-ben Gutenberg János Mainzben feltalálja a könyvnyomtatást.

1451. szeptember 7-én Hunyadi János a Losonc melletti szentkirályi kolostor ostrománál vereséget szenved Giskrától.

1451 november (és 1452 április) 3 évi fegyverszünet II. Mohamed szultánnal.

1452. június-augusztus között Hunyadi János eredményes hadjáratot vezet Jan Giskra ellen, s elfoglalja több Abaúj és Gömör megyei erősségét. A békekötésre augusztus 24-én került sor Körmöcbánya mellett.

1452-ben befejeződik a Vajdahunyad vár építése.

1453 januárjában Vitéz János V. László titkos kancellárja lesz.

1453. május 29-én II. Mohamed (Mehmed) török szultán beveszi Kostantinápolyt, a Bizánci Birodalom fővárosát.

1454 márciusában az országgyűlés 18 tagú tanácsot választ Hunyadi mellé.

1454 augusztus végén II. Mehmed szultán megtámadja Szerbiát.

1455-ben Vitéz János (Szrednai János) püspök csillagvizsgálatot létesít Nagyváradon.

1455 októberében III. Frigyes felveszi a keresztet. Decemberben Brankovics és Szilágyi Mihály fegyveres összetűzésbe kerül egymással.

1450. május 9-én Hunyadi békét köt Brankovics Györggyel, amelynek értelmében 155000 aranyforint értékben megtartja zálogul az 1444-ben kapott uradalmakat.

1450-ben Hunyadi László eljegyzi Garai Annát.

1450. október 22-én Hunyadi János kormányzó III. Frigyes német királlyal megállapodik, hogy V. László 18 éves koráig Frigyes gyámsága alatt marad, ő pedig ezalatt az ország kormányzója lesz.

1451 június-július között Hunyadi János hadat vezet Brankovics György szerb fejedelem ellen, és számos várát elfoglalja. A békekötésre augusztus 7-én Szendrőn került sor. Brankovics hozzájárul, hogy Hunyadi Mátyás eljegyezze unokáját, Cillei Ulrik leányát, Cillei Erzsébetet (házasságkötésükre 1455-ben került sor, azonban erzsébet még ebben az évben meghalt). A Garai-Cillei-Brankovics-Újlaki-Hunyadi-liga egyesíti (Giskra kivételével) a döntő hatalmú főurakat.

1451. szeptember 7-én Giskra győz Hunyadival szemben Losoncnál. Hunyadi felmenti Egert az ostrom alól, elfoglalja Rozsnyót, Derencsént, Gálszécset, ostromolja Zólyom várát. Mezőkövesdnél békét kötnek.

1451. október 22-én megegyezés jön létre III. Frigyessel, decemberben Frigyes Rómába magával viszi V. Lászlót.

1452 februárjában országgyűlést tartanak Pozsonyban és Bécsben.

1452. március 5-én a magyar rendek küldöttsége Bécsben szövetséget köt a III. Frigyes ellen szervezkedő osztrák, cseh és morva rendekkel, valamint a Cillei grófokkal. Frigyestől V. László átadását követelik. –

1452. március 16-án az utolsó császárkoronázás Rómában: V. Miklós megkoronázza III. Frigyest. - 1452. szeptember 4-én III. Frigyes német-római császár átadja V. Lászlót az ausztriai rendeknek (Cilleinek), de a Szent Koronát továbbra is magánál tartja.

1453. január 1-jén Hunyadi János Bécsben lemond a kormányzóságról. Január 29-én V. László esküt tesz az ország szabadságjogainak megtartására. Hunyadi János az ország főkapitánya lesz, és továbbra is a kezén maradnak az ország jövedelmei és a királyi várak. Emellett adományul kapja a besztercei szászok területét, örökös grófi címmel.

1453. február 6-án V. László (új koronázás nélkül) leteszi a koronázási esküt.

1453. április 16-án Podjebrád szövetségre lép Cilleivel. Szeptember 13-án Cillei, Garai és Újlaki újabb ligába tömörül.

1453. szeptember 30-án V. Miklós pápa keresztes háborút hirdet a török ellen.

1453. október 28-án V. László magyar királyt Prágában Csehország királyává koronázzák.

1454. február 14-én Hunyadi és Podjebrád György ligát alkot. Nándorfehérvárnál kibékül Cilleivel. Hunyadi a magyar urakkal Péterváradon gyűlést tart.

1454. október 2-án Hunyadi János Krusevácnál megsemmisíti II. Mehmed szultán hátrahagyott seregét. 1455. június 1-jén II. Mehmed szultán beveszi Novo Brdot, és meghódítja Szerbia déli részét.

Nándorfehérvár várát Szilágyi Mihály védte. 1456. június 29-én Nándorfehérvár elleni török támadás kivédésére irányuló könyörgésként III. Calixtus pápa (1455-58) 1456. június 29-én elrendeli a déli harangszót. Július 4-22 között II. Mehmed szultán seregei Nándorfehérvárt ostromolják. Hunyadi János főkapitány a város felmentésére érkező keresztes sereg élén nagy győzelmet arat.

1456. október 23-án a szerémségi Újlakon meghal Kapisztrán János ferences prédikátor – 1455-ben megjelent a bécsúj helyi gyűlésen -, majd 1456-ban Budára érkezett, és nagy szerepe volt a nándorfehérvári győzelem kivívásában (1690-ben szentté avatták).

1456. december 27-én meghal Brankovics György szerb deszota.

1456 decemberében V. László Temesvárott Hunyadi Lászlóra ruhazza az országos főkapitányi méltóságot.

1457-ben V. László és VII. Károly francia király leányának házassági terveit.

1456. augusztus 11-én a zimonyi táborban kitört pestisjárványban meghal Hunyadi János. A gyulafehérvári székesegyházban temették el. Vagyonának és híveinek irányítását fia, László veszi át.

1456. szeptember 3-án Cillei és Podjebrád ligát alkot, melyhez Hunyadi László is csatlakozik. Főkapitány Cillei Ulrik lesz. 1456. november 9-én Hunyadi László V. Lászlóval együtt Nándorfehérvárra csalja és meggyilkoltatja fő ellenfelét, Cillei Ulrikot. A király a Hunyadi-párt hatalmába kerül, és Temesvárott esküvel ígér bántatlanságot a gyilkosságért.

1457. március 14-én V. László Budán letartóztatja Hunyadi Lászlót és öccsét, Mátyást. Lászlót az országnagyok hűtlenség címén halálra ítélik és 16-án a budai Szent György téren lefejeztetik. Öccse, Mátyás a király őrizetében marad. Az országban polgárháború tör ki a király és a Hunyadi-párt között, az utóbbi élén Hunyadi János özvegye, Szilágyi Erzsébet és sógora, Szilágyi Mihály áll.

1457. augusztus 6-án a nándorfehérvári diadalhír Rómába érkezésének első évfordulójára, III. Callixtus kötelezővé teszi a Transfiguratio ünnepét.

1457. november 23-án Prágában 17 éves korában pestisben meghal V. László. Halálát követően a hatalom Csehországban Podjebrád György kormányzó, hazánkban a Hunyadi-párt kezébe került.

I. (Hunyadi) Mátyás (1458-1490)

1458 június első felében I. Mátyás szentesíti a pesti országgyűlés végzéseit. 1458. július 31-én I. Mátyás megtiltja az idegen pénzek használatát.

1458-ban Csehországban a huszita hitű Podjebrád Györgyöt választják királlyá. Mátyás eljegyi leányát, Podjebrád Katalint (Cunkát).

1458-1484 között Guti Ország Mihály a nádor.

1458-64 között II. Pius a római pápa.

1458-ban Mátyás olasz építész hív Budára.

1458-ban Brankovics Lázár halálával fiágon kihál a szerb fejedelmi család, utóda Tamás István lesz (+1460).

1458-ban a török elfoglalja az Al-Duna mellett fekvő Szendrő várát. Galambóc is a töröké lesz.

1459-1472 között Janus Pannonius pécsi püspök.

1460 körül Mátyás király megbízásából felállítják a gyulafehérvári székesegyházban Hunyadi János és László reneszánsz síremlékét.

1460-1463 között Tomasevics István a bosnyák király.

1461-ben Giskra hűséget esküszik III. Frigyesnek, mint magyar királynak.

1458. január 24-én a köznemesek királlyá kiáltják ki Hunyadi Mátyást (*1443- +1490), amit fegyveres nyomásra a főrendek is elfogadnak. A rákosmezei országgyűlés 5 évre Szilágyi Mihályt rendeli Mátyás mellé kormányzónak (1458-ig). 1458. február 14-én I. Mátyás bevonult Budára.

1458. július 26-án Garai László nádor, Újlaki Miklós vajda, és Szilágyi Mihály kormányzó I. Mátyás elleni szövetséget köt.

A pártütő főurak 1459. február 17-én magyar királlyá választják III. Frigyes császárt, Németújváron március 4-én királlyá koronázzák. (III. Frigyes és Podjebrád György titkos szerződést köt.) Mátyás elfoglalja Patát és a husziták gömőri várát, majd egyezséget köt a huszitákkal. 1459-ben Szilágyi Mihály unokaöccse, Mátyás ellen fordult. A király Világos várába záratta, 1460-ban a délvidékre ment. Török fogságba kerülése után a szultán még ez évben lefejeztette.

1460 tavaszán I. Mátyás gyűlésre hívja Észak-Magyarország vármegyéit, hogy a Giskra (Jiskra) elleni hadműveletekre adót ajánljanak meg. Giskra 1461-ben meghódol Mátyásnak, majd szolgálatába szegődik. 1461-ben Mátyás feleségül veszi Podjebrád Katalint (+1464).

1461 június végén VI. Albert osztrák főherceg hadat üzen testvérének, III. Frigyes német-római császárnak. Guti Ország Mihály nádor – Mátyás megbízásából – 5000 főnyi sereggel indul a főherceg segítségére. 1462. április 3-án Grazban I. Mátyás megbízottja, megegyezik III. Frigyes német-római császárral.

1462-ben Ali bég Vlad Drakult elűzi, Radult ülteti a havasalföldi vajdaságba, akit Mátyás is megerősít. Szeptemberében I. Mátyás fogságba veti a hozzá menekült havasalföldi vajdát, Vlad Drakult (Tepest).

1463-ban Pongrác János Temesvárnál legyőzi Ali béget. A török előrenyomul (Bobovac, Jajca, Kljucs elesik), Tomasevics István bosnyák királyt lefejezik.

1461-1483 között XI. Lajos megalapozza a királyi egyeduralmat Franciaországban.

1462. május 31-én a budai országgyűlés portánként 1 aranyforintos rendkívüli adót szavaz meg a Szent Korona visszaváltására.

1462-ben I. Mátyás visszaváltja Giskrától a felvidéki várakat.

1463. március 29-én I. Mátyás szentesíti a tolnai országgyűlés végzéseit.

1463 júniusában II. Mehmed szultán elfoglalja Boszniát. Mátyás király azonban visszafoglalja Jajcát és Észak-Bosznia más várait.

1463. szeptember 12-én I. Mátyás szövetséget köt Velencevel a török ellen.

1463-ban Zápolyai (Szapolyai) Imre Bosznia gubernátora lesz.

1465-től Szepes örökös főispánja lesz.

1464-ben meghal Mátyás felesége, Podjebrád Katalin.

1464. március 24-e előtt I. Mátyás végrehajtja kancellári reformját.

1464. április 7-én I. Mátyás megreformálja a bíraskodást.

1464. augusztus 29-én meghal II. Pius pápa, utóda II. Pál lesz.

1465-től Vitéz János lett az esztergomi érsek.

1467 március első felében I. Mátyás bevezeti a királyi kincstár adóját, a koronavámot.

1467-1490 között Pozsonyban egyetem működik Academia Istropolitana néven (tanára Johannes Regiomontanus).

1468. II. Mohamed szultán békeajánlata.

1468-ban II. Pál pápa keresztes háborút hirdet Podjebrád György ellen (+1471), aki a huszitizmus kelyhes irányzatának híve volt.

1469 után elkészül a budai ún. Mátyás-kálvária.

1469-1492 között Lorenzo Medici uralma Firenzében (a firenzei humanizmus és reneszánsz harmadik korszaka).

1469-1475 között Báthori Miklós szerémi, majd 1475-1506 között váci püspök.

1470 októberében török sereg pusztít Horvátországban és Szlavóniában.

1470 után Felix Ragusanus vezetésével másoló- és miniatúra festő műhely működik a királyi udvarban.

1463-ban Mátyás előrenyomul, Ali béget legyőzi és Szendrőig üldözi.

1463. májusában Mátyás király békét köt III. Friggyessel Sopronban, majd július 19-én Bécsújhelyen. A császár továbbra is használja a magyar királyi címet, s Sopron kivételével megtartja a határ menti területeket; 80000 aranyforintért visszaadja a zálogba adott Szent Koronát. A fiává fogadott Mátyás fiúutód nélküli halála esetén a császár maga, illetve Miksa fia számára igényli a magyar trónt. Július 24-én III. Frigyes Bécsújhelyen átadja Mátyás képviselőinek a Szent Koronát.

1463 végén (október-december között) I. Mátyás vezette királyi sereg beveszi a boszniai Jajca várát (december 25.). 1480-ig létrejön a Jajcai bánág.

1464-ben Bécsújhelyen – Carvajal közvetítésével – újabb béke jön létre Mátyás és III. Frigyes között. Március 29-én Szécsi Dénes a székesfehérvári országgyűlésen megkoronázza I. Mátyást a Szent Koronával.

1465-ben Svehla elfoglalja Kosztolányt, de vereséget szenved nagyszombatnál Podmaniczky Balázstól. Kosztolány visszavétele után Svehlát kivégzik, ezzel véget érnek a husziták magyarországi pusztításai.

1466-ban II. Pál pápa, III. Frigyes császár és a cseh urak Mátyást Podjebrád elleni háborúra kéri. 1466 decemberében Podjebrádot pápai bulla fosztja meg trónjától.

1467. augusztus 18-án Kolozsmonostoron az erdélyi három nemzet I. Mátyás elleni szövetséget köt, de a felkelés elbukik. 1468. január 19-én Kolozsvár városát Mátyás feloldja a hűtlenség vétké alól.

1468 márciusában összeül az országgyűlés Egerben, a pápai, császári és a katolikus cseh rendek követeknek jelenlétében. 1468 április vége-1478 között az ún. cseh háború kezdődik, amelyben I. Mátyás először Podjebrád György, majd Ulászló cseh király ellen hadakozik a cseh trón megszerzése érdekében. Giskra a Mátyás seregében harcol. – Znaim és Trebics elfoglalása. - 1468. június 28-án Mátyás bevonul Brünnbe. Szeptember 8-án országgyűlés kezdődik Pozsonyban. Októberre Olmütz és Morvaország nagy része Mátyás kezében van, Mátyás Kázmér lengyel királlyal, majd Podjebráddal folytat tárgyalásokat.

1469. május 3-án Olmücben a cseh katolikus rendek egy része I. Mátyást cseh királlyá választja. és 13-án Mátyás leteszi a királyi esküt. Podjebrád a cseh koronát Ulászló lengyel hercegnek ígéri.

1470. június 13-án a karintiai Villachban IV. Kázmér lengyel király követi III. Friggyessel a magyar király elleni szövetség létrehozásáról tárgyalnak.

1471. május 27-én Podjebrád György halála (március 22.) után a kuttengeri cseh királyválasztó országgyűlésen a lengyel Jagelló Ulászlót választják királlyá (később II. Ulászló magyar király). 1471. szeptember 20-án a főúri és a főpapi összeesküvők által a magyar trónra meghívott Kázmér lengyel herceg hadat üzen I. Mátyásnak.

1472. márciusában I. Mátyás lefogatja és Esztergomban őrizetbe helyezi az összeesküvők vezéreit, Vitéz János esztergomi érseket, fő- és titkos kancellárt (menekülés közben Medvevárbán tüdőbajban meghal Janus Pannonius előbb váradi kanonok, majd pécsi püspök, a Mátyás-ellenes összeesküvés másik vezetője).

1472-ben IV. Sixtus (1471-84) pápa kiátkozza Kázmért és Ulászlót, Mátyás ellenségeit.

1471. június 24-én összeül a német birodalmi gyűlés Regensburgban.
 1471. szeptember 18-án I. Mátyás szentesíti a budai országgyűlés végzéseit.
 1473-1482 között Beckersloer János esztergomi érsek.
 1474-1486 között Rangoi Gábor egri püspök.
 1474-ben a szendrői bég kirabolja és felgyújtja Váradot.
 1474-ben a lengyel és a cseh király (apa és fia) hadjárata Sziléziába Mátyás ellen.
 1475. július 24-én a török elleni hadjáratra I. Mátyás tüzekeket kér Bártfa városától.
 1475-1490 között elkészül a lőcsei Szent Jakab-templom Vir dolorum faoltára, a helyi mesterek munkája.
 1476-1492 között Olmüci János váradi püspök.
 1477. szeptember 9-én Kolozsvár városa a helybéli kovácsoknak céhszabályzatot ad.
 1477 körül gótikus stílusban felépül a brassói „Fekete-templom”.
 1477-ben a dominikánus generális a budai főiskolát „Studium generalének” nevezi.
 1477-1478-ban török dúlás Horvátországon át Velencéig. 1478-ban, majd 1479-ben Velence békét köt a törökkel és megszünteti Mátyás segélyezését.
 1478-ban országos pestisjárvány.
 1478-ban Chimenti Camicia firenzei építész irányítja a budai várpalota építkezéseit.
 1479. március 26-án I. Mátyás tízéves barátsági szerződést köt Svájjal.
 1479-től Kinizsi Pál (*1432- +1494) temesi ispán alsó-magyarországi főkapitányi címet viselt.
 1479-től Aragóniai Ferdinánd és Kasztíliai Izabella házasságával létrejön Spanyolország egysége.
 1480 november-december között I. Mátyás Boszniában, Kinizsi Pál Szerbiában üt rajta a törökön.
 1481. március 29-én I. Mátyás engedélyezi Selmezbánya bányaművelő társaságainak létrehozását.
 1482. szeptember 9-én Kinizsi Pál temesi ispán legyőzi Temesvár környékére betört török csapatokat.
 1482-ben elkészülnek a vajdahunyadi vár reneszánsz stílusú részei és falfestményei.

1473 elején Budán megnyílik az első magyarországi könyvnyomda, feltehetően Karai László óbudai prépost és alkancellár házában. Júniusban Hess András – korábban római (pápai) nyomdász 450 példányban kinyomtatja a „Budai króniká”-t (Chronica Hungarorum). 1473 áprilisában megszületik Mátyás törvénytelen fia, a későbbi Corvin János.

1473-ban gótikus stílusban, reneszánsz díszítőelemekkel megkezdődik a visegrádi királyi palota építése, amely 1484-ig folytatódik.

1474. február 21-én I. Mátyás magyar és IV. Kázmér lengyel király követi békét kötnek Ófaluban (Szepes m.). Március 11-én Nürnbergben Ulászló cseh király és III. Frigyes Mátyás-ellenes szövetséget köt. Március 14-én I. Mátyás német birodalom fejedelmeitől törökellenes segítséget kér.

1475. január 9-én I. Mátyás értesíti IV. Sixtus pápát, hogy a török elleni érdemleges harcot csak akkor vállalja, ha megfelelő segítséget kap. 1476 január-február között Mátyás visszafoglalja a töröktől Szabács várát (február 15.). („Ének-Szabács-viadalaról”)

1476. december 12-én Aragóniai Beatrixot, Ferdinánd nápolyi király leányát (*1457- +1508) Székesfehérvárott magyar királynévá koronázzák. 1476-ban IV. Sixtus pénzsegélyt küld a végvárak fenntartására.

1477. június 12-én I. Mátyás hadat üzen III. Frigyesnek. Augusztus közepén a császár elleni hadjáratot személyesen irányító I. Mátyás körül fogja Bécs városát. December 1-jén III. Frigyes Gmundenben, I. Mátyás Korneuburgban aláírja a háborújukat lezáró békeokmányait. December 13-án I. Mátyás mint cseh király leteszi az esküt III. Frigyes előtt Kronenburgban, Frigyes lemond a magyar királyi címről.

1478. szeptember 30-án I. Mátyás és Ulászló megegyeznek az 1468 óta tartó cseh háborút lezáró békepontokban (Szilézia, Morvaország és Lausitz tartományokat Ulászló csak Mátyás halála után válthatja vissza.). 1478. december 7-én létrejön a cseh-magyar béke: Ulászló és Mátyás megtartják a cseh királyi címet.

1479-ben Rohr Bernát átadja Mátyásnak a salzburgi érsekség várait. Április végén megkötik a békét Kázmér lengyel királlyal. Júliusban Olmützben Ulászló és I. Mátyás találkoznak egymással. 1479. október 13-án a véres kenyérmezei csatában Báthory István országbíró és Kinizsi Pál temesi ispán hadai megsemmisítik az Erdélybe betört török sereget.

1480 februárjában I. Mátyás sereget küld Stájerországba, III. Frigyes ellen. 1481. május 10-én a török elleni harcokra I. Mátyás 300 lovast és 400 gyalogost küld segítségül apósának, Ferdinánd nápolyi királynak.

1482 április közepén I. Mátyás hadat üzent III. Frigyesnek, mint osztrák főhercegnek. Szeptember 30-án I. Mátyás seregei elfoglalják az alsó-ausztriai Hainburgot. Decemberben a magyar seregek visszafoglalják az 1445 nyara óta III. Frigyes császár (1440-1493) kezén lévő Kőszegét.

1481-ben meghal II. Mohamed szultán, II. Bajazid lép uralomra (1481-1512). 1482-ben Kinizsi Pál győzelmet arat a szendrői bég fölött.

1482-ben I. Mátyás kapcsolatot keres III. Iván moszkvai nagyfejedelemmel IV. Kázmér lengyel király sakkban tartására. Szeptemberben elfoglalja Hainburgot.

1482-ben Firenze szövetsége Milánóval és Nápolyval a pápa és Velence ellen. 1484-ben az itáliai hatalmak békét kötnek, a Mediciék és a pápaság szövetkeznek.

1484-1495 között Aragóniai János esztergomi érsek, 1487-ben I. Mátyás Hippolit ferrarai herceget nevezi ki esztergomi érsekké (1487-1497).

1484-1492 között VIII. Ince pápa.

1484-1511 között felépül a nyírbátori késő gótikus Szent György-templom.

1485 decemberében Budán országgyűlés kezdődik.

1485-ben a firenzei Attavante megfesti I. Mátyás miniatúra képét.

1486. január 25-én a király szentesíti az 1485 decemberében összeült budai országgyűlés törvényeit (Törvénykönyvét Lipszében adták ki). Az országgyűlés Szapolyai Imrét választotta nádorrá (1485-1487).

1486. február 6-án megerősíti az Adreanumot (szász egyetem születésének kezdete).

1487-1491 között Dóczy Orbán egri püspök a nádori helytartó.

1488-ban a Corvin Könyvtár állománya közel 2500 kötet.

1489-ben Gian Cristoforo Romano olasz szobrász márvány domborművet készít I. Mátyásról és Beatrix királynéről.

1489-1490 között elkészült a sárospataki iskola latin nyelvű ún. „Szalkai-kódexe”.

1484. március 11-én – közel egyéves ostrom után – a magyar sereg Dávidházi István vezetésével (meghal Korneuburnnál) elfoglalja a Lajta melletti Bruckot. 1485. június 1-jén – öt hónapi ostrom után – I. Mátyás, Corvin János herceg (*1473- +1504) kíséretében bevonul a meghódított Bécsbe.

1485-ben I. Mátyás Strassburgban röpiratot nyomtat III. Frigyes császár ellen.

1485-ben Galeotto Marzio megírja „De egregie, sapienter, iocose distis ac factis regis Matthiae” című művét.

1486 októberében a neves olasz humanista, Antonio Bonfini, I. Mátyás szolgálatába áll.

1486-ban a német választófejedelmek Frankfurtban III. Frigyes fiát, Miksa főherceget tették meg római királlyá, a császári trón várományosává. Mátyás Ulászlóval folytat tárgyalásokat Iglauban.

1487-ben Mátyás Bécsújhelynél 20000 lovas és 8000 gyalogos fölött tart szemlét. 1487. augusztus 17-én I. Mátyás bécsújhelyi bevonulásával befejeződik Alsó-Ausztria meghódítása.

1488. március 20-án Augsburgban majd Brünbnben kinyomtatják Thúróczy János „Chronica Hungarorum” c. művét.

1488-ban Mátyás több sziléziai hűbért fegyveres erővel szerez meg Corvin Jánosnak. 1489-ben Mátyás a főurakat, várakat és a megyéket a városokkal együtt Corvin János hűségére esketi.

1490. április 6-án Bécsben meghal I. Mátyás király. Halálhírére Lorenzo de' Medici állítólag így kiáltott fel: „Meghalt Mátyás király, olcsóbbak lesznek a könyvek Európában !”

Székesfehérvárott temették el.

II. (Jagelló) Ulászló (1490-1516)

1490. május vége-július 15 között királyválasztó országgyűlést tartanak Budán.

Corvin János herceg királyi és szlavón hercegi cím, horvát báni kinevezés fejében, a Hunyadi-birtokokkal 1490. június 13-án lemond trónigényéről.

1490. augusztus 19-én I. Miksa római király hadai bevonulnak Bécs városába.

1490-1530 között tart a magyarnyelvű kódexirodalom fénykora.

1490-1526 között Budán cseh humanista kancellária működik.

1491. július 31-én II. Ulászló oklevele először említi a magyarországi rutének püspökét Munkácson.

1490. július 4-én Corvin János vereséget szenved Csonthegyen (Tolna m.). Kinizsi Pál kiveri a Nagyváradig portyázó törököket. Augusztusban létrejön Ulászló és Albert kiegyezése.

II. Ulászló – 1471-től cseh király – Jagelló Kázmér lengyel király és Anna (Erzsébet) hercegnő (I. Albert magyar király leánya) fiaként – 1456. március 1-jén született. 1490. július 15-én választották királlyá, és szeptember 18-án koronázták meg Székesfehérvárott.

Első felesége, az 1476-ban nőül vett Brandenburi Borbála, Glogau örökösnoje volt (VI. Sándor pápa érvénytelenítette a házasságot). Második feleségét, Beatrixot (Mátyás király özvegyét) 1490-ben vette nőül, szándékosan formahibával, ezért a pápa ezt is érvénytelenítette. Harmadik feleségét, Candalei Anna (Anne de Foix) francia hercegnőt 1502-ben vette el.

1490-ben Albert elfoglalja Egert, ostromolja Kassát, Miksa elfoglalja Sopront, Kőszegét, Zágrábot, Veszprémet és november 16-án Székesfehérvárt. Decemberben Miksa visszavonult.

1491. október 12.-én Kolumbusz Kristóf (+1506) eléri Amerika partjait, és 1492-ben partra száll az általa Indiának vélt „újvilágban”, Amerikában.

1492-1499 között Zápolyai István a nádor.

1492-1493 között törökök törnek be Erdélybe.

1493. szeptember 11-én Jakab boszniai pasa serege Dalmáciában súlyos vereséget mér a horvát és szlavón hadakra.

1493-ban a székelység panaszára Ulászló elmozdítja a székely ispánságból Báthory Istvánt.

1493-ban a német parasztok a „Bocskor” jelvénye alatt összeesküvést szerveznek.

1494-ben az ország népessége 3,5-4 millió fő (Erdélyé 700000 fő).

1494-ben VIII. Károly francia király Milánó és Firenze szövetségében elfoglalja Nápolyt.

1494-1498 között Girolamo Savonarola uralma Firenzében.

1498-ban máglyán megégették.

1495-ben pestisjárvány tör ki az ország egyes részein.

1497-1520 között Hippolit egri püspök.

1497-ben Vitéz János elnökletével megalakul a budai Dunai tudós Társaság (1511-ig működik).

1497-1521 között Bakócz Tamás esztergomi érsek.

1497-ben Vasco da Gama körülhajózza Afrikát, 1498-ban megkerülte a Jóreménység-fokát.

1498-ban Szeged szabad királyi városi rangra emelkedett.

1497 végén Szlavónia külön címet kap II. Ulászló királytól.

1498-1512 között Firenze újra oligarchikus köztársaság: Nocolo Machiavelli (1469-1527) államtitkár.

1502-ben a német parasztok Jost Fritz untergrumbachi összeesküvése után parasztfelkelés.

1503-1521 között II. Gyula (1503-13) és X. Leó (1513-21) pápák kísérletei, hogy Itália egységét a francia, spanyol és német külföldi hódítók ellenében megvalósítsák. (Michalangelo, Raffaello működése).

1504-ben nádorrá választják Perényi Imrét.

1504. október 12-én meghal Corvin János herceg, horvát bán. Két kiskorú gyermeke, Kristóf (+1505) és Erzsébet (+1508) gyorsan követték a sírba.

1491-ben Ulászló kiegyezik Alberttel, visszafoglalja a Dunántúlt.

November 7-én II. Ulászló és Miksa Pozsonyban örökösödési szerződést köt, amelyben kikötötték, hogy fiú örökös hiányában a Habsburgok öröklik a magyar trónt.

1492 decemberében Kinizsi Pál Halászfalván szétveri a fizetetlen és a Száva mentét pusztító „fekete sereget”.

1492-ben törvény születik a mezővárosok polgárainak jobbágysorba való taszításáról.

1493-ban I. Miksa a Német-római Birodalom császára lesz, 1519-ig uralkodik.

1493 február-március között a török az Olt-völgyében dűl, vöröstoronyi győzelem felette. Szeptember 18-án Jakub bég győzelmet arat a korbáviai grófságban. Kinizsi sikert ér el Szendrő alatt. 1494-ben Kinizsi Pál megmenti Nándorfehérvárt az árulóktól.

1494. október 15-november 20 között Kinizsi Pál feldűl a török által megszállt Szerbia és Bulgária egy részét. 1494. november 24-én Kinizsi Pál alsó-magyarországi főkapitány meghalt.

1494-ben Drágfy Bertalan erdélyi vajda elfoglalja Ujlak várát. 1495-ben Ujlaky Lőrinc várait elfoglalják (Kaposvár, Rahóc). Németújvár ostrománál Ujlaky behódol.

1496-ban az itáliai humanista történétíró, Antonio Bonfini befejezte Budán a magyarok történetéről szóló művét.

1497-1511 között a tudományok és az irodalom művelésére Budán Dunai Tudós Társaság működik.

1498-ban Bakócz Tamás esztergomi érsek lett.

1494-ben a német Jakob Fugger megalapította kereskedelmi társulatát. 1498. március 9-én II. Ulászló már tudomásul veszi a Fugger-bankház részvételét a besztercebányai rézbányák kiaknázásában.

1500. április 24-május 8 között országgyűlést tartanak a Rákosmezőn, ahol a török elleni védekezésről is tárgyalnak.

1501-ben Som József temesi bán Szerbiát dűlja, Corvin János és Geréb Péter Horvátországban szétver egy török csapatot, felmenti Jajca várát. 1502 júliusában Jajca ostroma, Corvin János (+1504) újabb győzelme. Októberben magyar kalandozás Bosznia, Szerbia és Bulgária területén. 1502-ben Velence békét köt a törökkel.

1503 februárjában Fugger-faktorátust állítanak fel Budán, amely pénzváltási és kereskedelmi feladatokat lát el. 1505-től Jakob Fugger cége már rendszeres kereskedelmi hajózáratokat szervez Kelet-India felé.

1505. október 13-án a rendek kiadják a szeptember 29-re összehívott rákosmezei országgyűlés határozatait. – A király által nem szentesített „rákosi végzés” kimondja: II. Ulászló fiúutód nélküli halála esetén a leányági örökösödést nem ismerik el, s többé nem választanak ilyen uralkodót. A „rákosi végzés” hatálytalanságára a Jagelló- és a Habsburg-ház 1506. március 20-án családi szerződést köt (II. Ulászló fia, Lajos is 1506-ban született).

1506-1519 között toszkán mesterekkel reneszánsz stílusú, vörös márványkápolnát épített Bakócz Tamás esztergomi érsek az esztergomi székesegyházhoz.

1508-ban királlyá koronázzák a két éves II. Lajost.

1510. június 30-án országgyűlést tartanak Székesfehérvárott. Július 2-5 között a király és a rendek Tatán gyülekeznek.

1510. november 10-től Szapolyai János (*1484- +1540) tölti be az erdélyi vajda tiszteletét.

Corvin János özvegyét, Frangepán Katalint Brandeburgi György örgrófhhoz kényszerítették, miután ő is meghalt (1509) a Hunyadi-birtokok Brandeburgi Györgyre szálltak.

1506. május 7-én II. Ulászló hadat üzen I. Miksa német-római császárnak.

1506 körül a selmecebányai Szent Katalin-templom számára elkészülnek M. S. mester gótikus táblaképei.

1507 februárjában II. Ulászló fiát, Lajost, a cseh országgyűlés a cseh korona örökösévé nyilvánítja.

1508-1518 között Lőcsei Pál mester, faszobrász felállítja a lőcsei Szent Jakab-templom főoltárát.

1510 folyamán Ráskai Lea domonkos apáca lemásolja és némileg átírja a magyarra fordított „Margit-legendát”.

1511. október 4-én Velence, II. Gyula pápa és V. Ferdinánd spanyol király franciaellenes szövetséget köt.

1511-ben a sváb szövetség elismeri Svájc függetlenségét.

1512. június 24-én Tolnai Máté pannonhalmi apát megreformálja a magyarországi bencés rendet, az apátságot uniót hoznak létre.

1512-ben a Mediciek visszatérnek Firenzébe, Machiavelli száműzése.

1512-ben „Szegény Konrad” összeesküvése Németországban.

1512-1520 Szelim szultán.

1513-26 között Perényi Ferenc váradi püspök lesz, 1513-20 között Beriszló Péter veszprémi püspök.

1512. június 24-én Tolnai Máté pannonhalmi apát megreformálja a magyarországi bencés rendet, az apátságok uniót hoznak létre.

1513 nyarán Szapolyai János erdélyi vajda hadai Bulgáriát pusztítják.

1513-1517 között Dél-Németországban sorozatos helyi felkelések törnek ki.

1514 május-július között Lázár deák, az esztergomi érsek titkára és Jakob Ziegler (Landavus) bajor geográfus térképvázlatot készít az országról.

1515-ben X. Leó pápa megbízta Johann Tetzel domonkos-rendi szerzetest, hogy búcsúcédulákat árusítson Németországban, a befolyt összeget a római Szent Péter-templom építésének befejezésére kívánták felhasználni.

1512-ben Szapolyai János hűgát a Zsigmond lengyel király (1506-1548) veszi feleségül.

1512. április 24-én lemond II. Bajazid török szultán. Utóda I. Szelim, aki végvidéki alattvalóit Magyar- és Horvátország állandó támadására utasítja. 1512-ben török pusztítás éri Horvátországot. Báthory István győzelmet arat Nándorfehérvárnál. Zápolyai János eredménytelenül ostromolja Szendrőt.

1513. július 15-én a török elleni keresztes had megszervezésére az új pápa, X. Leó közép-kelet európai legátussá nevezi ki a pápaválasztáson vereséget szenvedett Bakócz Tamás bíboros (+1521) esztergomi érseket. X. Leó szeptember 3-án törökellenes hadjáratra felhívó bullát bocsát ki Rómában, amelynek érvénye Európa nagyobb részére kiterjed. Az egyházfő a résztvevőket és a támogatókat bűnbocsánatban részesíti, az akadályozókat kiközösítéssel fenyegeti.

1513 nyarán Szapolyai János erdélyi vajda hadai Bulgáriát pusztítják.

1514. március 23-a után a királyi tanács keresztes hadjárat indítását határozza el. Bakócz Tamás pápai legátusként április 24-én kinevezi a már gyülekező keresztesek vezérét. Április végén-május elején mintegy 40000 keresztes gyülekezik a pesti, váradi, kalocsai, bácsi valamint a Gyula, Eger és Kassa környéki keresztes táborokban.

1514 május első felében Mezőtúron összecsapásra kerül sor a gyülekező keresztesek és a nemesek között. Május 10-én a már Székely Dózsa György vezette had Szapolyai János erdélyi vajda Bulgáriában portyázó serege után indul. Május 23-24-én a Maros folyónál váratlanul támadás éri Dózsa seregének elővédjét. A parasztsereg a Jaksicsok nagylaki vára ellen támad. Dózsa május 28-án kivégezteti a fogságba esett Csáky Miklós csanádi püspököt és több fogságba került környékbeli nemeset.

1514. május 24-én II. Ulászló király és Bakócz Tamás esztergomi érsek betiltja a keresztes hadjárat folytatását. Június 6-án Székely Dózsa György serege beveszi Lippát, Szapolyai János Erdélyben elrendeli a mozgósítást.

1514 július elején a nemesi hadak visszafoglalják Váradot. Parasztmegmozdulások törnek ki Szabolcs, Szatmár, Ugocsa megyékben, Erdélyben és Győr, valamint Sopron táján. Bornemissza János és Tomori Pál szétveri a gubacs-szentlőrinci táborát. Dózsa György csapatai Szeged ostroma után Csanádnál győz és a város feldúlja. Lőrinc pap vereséget szenved Kolozsvárnál július 10-én, elfogják és megégetik. Július 15-én – közel egy hónapos sikertelen ostrom után – Székely Dózsa György főserege Temesvárnál két tűz közé kerül, s – a bántatlanság reményében - leteszi a fegyvert a Szapolyai János vezette nemesi hadak előtt. Szapolyai János azonban kivégeztette Dózsa Györgyöt.

1514. október 18-án megnyílik a budai országgyűlés, amely meghozza az ún. bosszútörvényeket (1514:36. tc. kimondja, hogy a király nem adhat kegyelmet a lázadóknak). Itt mutatja be Werbőczy István ítélmester (*1458- +1541) a király megbízásából készített szokásjogi gyűjteményt, a „Hármaskönyv”-et (Tripartium) – mely kihirdetés híján nem emelkedik törvényerőre, bár évszázadokon át a nemesi joggyenlőség elvének alapja marad -, melyben fogalmazódott meg az ún. „Szent Korona-tan” elméleti alapja is.

1515. július 19-én II. Ulászló magyar király, I. Miksa császár és I. Zsigmond lengyel király a bécsi királytalálkozón egyezséget köt, melyet Habsburg-Jagelló házassági szerződéssel pecsételnek meg. Az egyezséget a bécsi Szent István-templomban kötötték meg.

1515-1519 között olasz mesterek építik át Perényi Imre nádor siklósi várát. 1516-1521 között Szatmári György pécsi püspök királyi kancellári rangot kapott, 1525-ig Werbőczy István a személynök.

1516. március 13-án Budán meghalt II. Ulászló magyar és cseh király, a trónon a 10 éves fia – a már korábban magyar és cseh királlyá választott – II. Lajos követte. (Ugyanebben az időben lép a francia trónra I. Ferenc (1515-1547), illetve a spanyol trónra Habsburg Károly (1516-1556) is.)

II. Lajos (1516-1526)

1517. október 31. Luther Márton kítúzi 95 pontját a wittenbergi templom kapujára.

1517-ben Bécsben megjelenik Werbőczy István „Tripartium”-a.

1518. Zwingli reformációja Svájcban.

1519-ben egy nyilvános vita után Luther kijelentette, hogy a Biblia tekintélye fölülte áll a pápáknak és a zsinatoknak.

1519 májusában nádorválasztó országgyűlést tartanak Budán.

1519. június 28-án – a Fugger-ház és itáliai bankok pénzügyi támogatásával - I. Miksa unokáját, a 19 éves Károlyt választják német-római császárrá (V. Károly; 1519-1556 között német-római császár, spanyol király és Németalföld uralkodója).

1519-1522 között Magellán körülhajozza a Földet.

1520. szeptember 22-én I. Szelim szultán halála után I. Szulejmán lesz a török uralkodó (1521-1566).

1521. július 7-én elesik Szabács, július 12-én Zimony, augusztus 29-én Nándorfehérvár.

1520-ban Luther Márton nyilvánosan elégeti az ellen kiadott pápai bullát, majd Böls Frigyes Wartburg várában németre fordítja a Bibliát. 1521-ben a wormsigylés fellép Luther Márton ellen.

1522-től Szatmári György fő- és titkos tanácsos, pécsi püspököt esztergomi érsekké nevezik ki.

1522-ben Münzer Tamás fellépése Allstedtben, 1525-ben széleskörű megmozdulások Németországban, június 9-én meghal Florian Geyer, véget ér a németországi parasztfelkelés.

1523. február 4-én VI. Adorján pápa megerősíti Tomori Pál ferences szerzetes, kalocsai érsek kinevezését Az április 24-május 19 között tartott budai országgyűlésen Tomori Pált nevezik ki alsó-magyarországi főkapitánnyá.

1523-1534 között VII. Kelemen lesz a pápa.

II. Lajos 1506. július 1-jén született, II. Ulászló és Candalei Anna gyermekeként. 1508. június 4-én választották királlyá, de csak 1516. március 13-án – apja halála után – kezdett uralkodni. 1515-ben vette nőül Habsburg Mária hercegnőt.

1518. április 24-én országgyűlés kezdődik a Rákosmezőn. A köznemesség távozik, és július 25-re önhatalmúlag Tolnára hirtet fegyveres országgyűlést. Szeptember 29-október 29 között a fő- és közrendek fegyveres országgyűlést tartanak a bácsi mezőn, melyen török követek fegyverszünetet ajánlanak.

1519 júliusában Szapolyai János erdélyi vajda fegyverrel veri le a székely előkelők ellen fölkelt közszékelyeket.

1519-1523 között Báthory István lesz a nádor. 1519-ben Szapolyai, Báthory István, Várday Ferenc és Szatmári György konföderációt hoz létre. (1522-ben Báthory István Szapolyai János ellen lép fel.)

1521. május 26-án Habsburg Ferdinánd osztrák főherceg és II. Lajos nővére, Anna házasságot köt. 1522. január 13-án II. Lajos nőül veszi Habsburg Máriát. 1521-1522-ben V. Károly az osztrák területeket átengedte öccsének, I. Ferdinándnak.

1521-1530 között zajlott V. (Habsburg) Károly német-római császár és spanyol király (1519-1556) harca Itáliáért I. Ferenc (1515-1547) francia királlyal és a pápasággal. Az előbbi győzelmével Milánó és Nápoly spanyol uralom, a Mediciek toscanai hercegségévé alakult Firenze és Siena a pápasággal együtt spanyol gyámság alá kerül. Itália egyetlen független állama Velence marad.

1522-ben II. Lajos egy évre Csehországba távozik. 1523. október 17-22 között Magyarország kormányzatának megjavításáról, a török elleni védekezés közös kérdéseiről tanácskozik Bécsújhelyen II. Lajos, Habsburg Ferdinánd és I. Zsigmond kancellárja, Krzysztof Szydlowiecki. Az 1524. január 11-én Nürnbergben tartott német birodalmi gyűlésen a magyar követek - Jozefics Ferenc zenggi püspök és Dészázi István – előadják törökellenes segélykérelmüket. Április 12-én a birodalmi rendek 10000 katona küldését ígérk a török ellen. 1524 szeptemberében török kézre kerül Szörény vára is. Ezzel teljesen összeomlik a magyar végvárrendszer első vonalának centruma és keleti szárnya.

1524-1525 között Báthory Istvánt újra nádorrá választják, majd 1525. júliusa és 1526 április között Werbőczy István lesz a nádor. Utána ismét, immár harmadszor is Báthory István lép a nádori székbe (1526 áprilistól 1530 májusáig).

1525. május 7-22 közötti fegyveres országgyűlés a Rábamezőn és Budán újabb köznemesi követeléseket fogad el. Május 22-én a főurak és főpapok szövetkeznek a köznemesi törekvések meghiúsítására.

Az 1525. május 29-én kirobbant besztecebányai bányászstrájk után június 24-én a király elrendeli a Fugger-vagyon zárolását, és elveszi a cégtől a rézbányászatot és rézkereskedelmet. A megegyezés augusztus 26 után jön csak létre.

1523-ban Tomori Pál augusztus 6-7-én szétveri Ferhád ruméliai pasa és Bali nándorfehérvári bég Szerémséget pusztító hadait.

1524. augusztus 24 előtt Nyugat-Magyarországon – Luther könyveivel együtt – megégetnek egy Wittenbergből érkezett lutheránus igehirdetőt.

1524-1525 között zajlott a nagy német parasztháború.

1524-1526 között Szalkai László esztergomi érsek.

1525-ben V. Károly császár a paviai csatában legyőzte I. Ferenc francia királyt.

1525-ben I. Ferenc francia király Frangepán János Ferenc horvát főurat titokban I. Szulejmán szultánhoz küldi azzal a kéréssel: indítson támadást a Habsburgok ellen. 1526. április 23-án a szultáni sereg Isztambulból megindul Magyarország ellen.

1525-ben I. Zsigmond lengyel király békét köt a szultánnal.

1526 február végén fegyveres felkelők elfoglalták és kifosztották Besztercebányát. A felkelést Werbőczy István nádor verte le, és 1526. április 13-án ítélkezett a felkelők fölött.

1526. július 27-én a törökök elfoglalják a keményen védekező Péterváradot.

1526. augusztus 3-án újabb felkelés tört ki Besztercebányán.

Az 1525. július 24-július 6 között tartott fegyveres hatvani köznemesi országgyűlésen letették Báthory Istvánt és társait, s helyettük Werbőczy Istvánt választották nádorrá.

1526 tavaszán a török támadás hírére a szerémségi szerbek tömegesen húzódnak a Duna védővonala mögé. II. Lajos segélyt kér V. Károly német-római császártól, VIII. Henrik angol és III. János portugál királytól, Ferdinánd osztrák főhercegtől, VII. Kelemen pápától és Velencétől.

1526. július 20-án II. Lajos magyar király mintegy 4000 harcos élén, a meghirdetett gyülekezési időponthoz képest csaknem egyhónapos késéssel megindul a török ellen. Lassan halad, hogy útközben csatlakozhassanak hozzá az arra kötelezett egyházi és világi urak és a mozgósított parasztság.

Tomori Pál – kalocsai érsek (1523-1526), alsó-magyarországi főkapitány – július 27-én csapataival megindul északnyugatnak, hogy csatlakozzék a királyi táborhoz. II. Lajos július 28-án eljuttatja segélykérelmét Nádasdy Tamás követ útján a speyeri birodalmi gyűlésnek, amely augusztus 18-án 4000 katonát ígér. A támogatásból azonban nem lett semmi.

1526. augusztus 5-én II. Lajos elrendeli, hogy valamennyi jobbágy fogjon fegyvert. 1526. augusztus 8-án a törökök beveszik Újlak várát.

1526. augusztus 29-én a mohácsi csatában a 25000 főnyi haderő (10000 lovas és 15000 idegen gyalogos) megsemmisítő vereséget szenved I. Szulejmán 75-80000 főnyi hadától. Szapolyai János erdélyi vajda serege távol maradt.

A főméltóságok többsége holtan marad a csatatéren. II. Lajos menekülés közben a megáradt Csele-patakba fulladt. Holttestét csak másfél hónappal később, október közepén találták meg. II. Lajost Székesfehérvárott temették el.

Tomori Pál kalocsai érsek, Drágfy János országbíró hősi halált haltak, a magyar lovasság egyharmada, a gyalogság ötthoda odaveszett. Hét magyarországi főpap és 15 báró maradt holtan a csatamezőn.